

INGURUMEN- AZTARNA KORPORATIBOA APLIKATZEKO GIDALIBURU METODOLOGIKOA

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

EKONOMIAREN GARAPEN
ETA AZPIEGITURA SAILA
INGURUMEN, LURRALDE PLANGINTZA
ETA ETXEBIZITZA SAILA

DEPARTAMENTO DE DESARROLLO
ECONÓMICO E INFRAESTRUCTURAS
DEPARTAMENTO DE MEDIO AMBIENTE,
PLANIFICACIÓN TERRITORIAL Y VIVIENDA

© Ihobe, 2017ko martxoa

Argitaratzailea:

Ihobe, Ingurumen Jarduketarako Sozietate Publikoa

Ingurumen, lurralde plangintza

eta etxebizitza saila

Eusko Jaurlaritza

Urkixo zumarkalea 36, 6. solairua.

48011 Bilbo

Tel.-zk.: 900 15 08 64

info@ihobe.eus

www.ingurumena.eus

www.ihobe.eus

Traducción: Mara-Mara Taldea

Diseinua eta maketazioa: La Trastienda Creativa

Edukia:

Dokumentu hau prestatzeko Inêdit enpresaren laguntza jaso dugu.

Aurkibidea

1. GIDALIBURUAREN SARRERA

2. INGURUMEN-AZTARNA KORPORATIBOA

- 2.1. ZER DA INGURUMEN-AZTARNA KORPORATIBOA ETA ZERGATIK DA GARRANTZITSUA?
- 2.2. IAK-REN ONURAK
- 2.3. IAK-RAKO DAUDEN METODOLOGIAK

3. IAK APLIKATZEA, URRATSEZ URRATS

- 3.1. PRINTZIPIOAK
- 3.2. AZTERLANAREN HELBURUEN DEFINIZIOA
- 3.3. AZTERLANAREN IRISMENAREN DEFINIZIOA
  - 3.3.1. Enpresaren definizioa (azterketaren unitatea)
  - 3.3.2. Produktuen kartera
  - 3.3.3. Sistemaren mugak
  - 3.3.4. Murrizketak eta kanpo utzitakoak
  - 3.3.5. Oinarri-urtearen definizioa
- 3.4. BALIABIDEEN ERABILERAREN ETA EMISIOEN INBENTARIOA
  - 3.4.1. Datuak biltzeko operazioaren ikuspegia
  - 3.4.2. Jarduerak identifikatzea, baliabideen erabilera eta emisioak barne sartuta
  - 3.4.3. Datuak biltzeko lehentasunak
  - 3.4.4. Datu espezifiko edo orokorren bilketa
  - 3.4.5. Datuen kalitatearen betekizunak
  - 3.4.6. Funtzio anitzeko prozesu eta instalazioen tratamendua
- 3.5. INGURUMEN-INPAKTUAREN EBALUAZIOA
  - 3.5.1. Ingurumen-inpaktuaren ebaluazioa egiteko etapak
  - 3.5.2. Inpaktuaren kategoriak
  - 3.5.3. Ingurumen-inpaktua ebaluatzeko metodoa
  - 3.5.4. IAKren kalkulua, praktikan
- 3.6. INTERPRETAZIOA
- 3.7. IAK-REN TXOSTENAK
- 3.8. BERRIKUSPEN KRITIKOKO PROZESUA

4. INTEGRAZIOA ENPRESAREN BESTE INGURUMEN-TRESNA BATZUEKIN

- 4.1. INGURUMENA KUDEATZEKO SISTEMAK (EMAS, ISO 14001)
- 4.2. KARBONO-AZTARNA KORPORATIBOA (GREENHOUSE GAS PROTOCOL, ISO 14064, ISO 15069)
- 4.3. BIZI-ZIKLOAREN AZTERKETA ETA PRODUKTUAREN INGURUMEN-ADIERAZPENAK

1. ERANSKINA: IAK-REKIN ZERIKUSIA DUTEN METODOLOGIAK

- A.1. TAULA. ISO/TS 14072 ARAUA, NAZIOARTEKO ESTANDARRA ERAKUNDEEN BZA-RAKO
- A.2. TAULA. EUROPAKO BATZORDEAREN GOMENDIOA ERAKUNDEEN INGURUMEN-AZTARNARAKO –EIA ERAKUNDEAK
- A.3. TAULA. NBIP-AREN GIDALIBURUA E-BZA-RAKO
- A.4. TAULA. ISO 14069: 2013, BEG EMISIOEN ISO 14061-1 ARAUAREN APLIKAZIORAKO
- A.5. TAULA. GHG PROTOCOL CORPORATE VALUE CHAIN (SCOPE 3)
- A.6. TAULA. METODOLOGIA BAKOITZAREN INDARRAK ETA AHULEZIAK

1.

Gidaliburuaren sarrera

Gidaliburu honen helburua da ingurumen-aztarna korporatiboa (IAK) kalkulatzeko laguntzea, bai euskal enpresetan eta bai bestelako erakundeetan, ahalik eta modurik eraginkorrenean eta eskura dauden erreferentziazko dokumentuen arabera. Erreferentziazko dokumentu nagusia Europako Batzordearen *Ingurumen-aztarna Korporatiboaren Gidaliburua da*¹ (IAKren Gidaliburua), eta baita ISO/TS 14072:2014 araua eta NBIPren *Guidance on Organizational Life Cycle Assessment*² gidaliburua ere. 2.3 Atalean, hiru dokumentu horiek aurkezten dira.

Gidaliburu hau aplikatu dezaketen erakundeen artean edozein motatako enpresak sartzen dira (ondasunek edo zerbitzuenak), baina baita administrazio publikoaren erakundeak, irabazi-asmorik gabeko erakundeak eta bestelako erakundeak ere.

Gidaliburu honek xedetzat hartzen dituen eragile nagusiak IAK azterlan bat prestatu behar duten aditu teknikoak dira, hala nola ingeniariak eta ingurumen-kudeatzaileak. Gida hau erabiltzen hasi aurretik, gomendagarria da esperientzia izatea bizi-zikloaren azterketaren erabileran (BZA).

Gomendatzen da Europako Batasunaren IAKren Gidaliburuaren jatorrizko dokumentua kontsultatzea (gaztelaniaz eskura daiteke), metodologiaren betekizun eta aplikazioaren xehetasun gehiago ezagutzeko. Gai honekin zerikusia duten beste dokumentu batzuk, dohainik eskuratu daitezkeenak eta Gida hau aplikatzean erabilgarriak izan daitezkeenak, honako hauek dira: NBIPren *Guidance on Organizational Life Cycle Assessment* eta *Greenhouse Gas Protocol* izeneko protokoloaren *Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard*³; horiek biak ingelesez soilik daude eskuragarri.

Gidaliburu honek terminologia zehatza erabiltzen du betekizunak, gomendioak eta eskura dauden aukerak adierazteko:

- “Beharko du” erabiltzen da IAK azterlan baten betekizunak adierazteko (beraz, betebeharrak bat da).
- “Beharko luke” erabiltzen da gomendioak adierazteko. Desbiderapen guztiak justifikatu eta esplizitatu egin behar dira.
- “Dezake (ahal du)” erabiltzen da aukera bat onargarria dela adierazteko.

Gidaliburua honela dago antolatuta:

- **2. Kapitulu**an azaltzen da zein diren IAK aplikatzera eramaten duten motibazio arruntenak; halaber, horrekin zerikusia duten beste metodologia batzuk aztertzen dira, eta azaltzen da zergatik aukeratu den Europako Batzordearen IAKren Gidaliburua erreferentzia nagusi bezala.
- **3. Kapitulu**an gai hauek deskribatzen dira, urratsez urrats: IAKren aplikazioa, haren printzipioak, haren helburuak ezartzeko oinarriak, azterlanaren irismena, inbentarioaren datuen bilketa, emaitzen kuantifikazioa eta beraren interpretazioa. Kapitulu hau Gidaliburuaren atal nagusia da, eta IAK azterlan bat egiteko gako nagusiak ematen ditu.
- **4. Kapitulu**an aztertzen da nola uztartu daitezkeen IAK gainerako ingurumen-kudeaketarako sistemekin eta horrekin lotutako beste ekimen edo metodologia batzuekin (adibidez: karbono-aztarna).

---

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2013:124:FULL&from=EN>

² http://www.lifecycleinitiative.org/wp-content/uploads/2015/04/o-lca_24.4.15-web.pdf

³ <http://www.ghgprotocol.org/standards/scope-3-standard>

Gidaliburu hau indarrean egongo da Europako Batzordeak IAKren Gidaliburuaren bertsio berri bat garatu eta inplementatu eta IAKrako aurreikusitako arau sektorialak (IAKAS) indarrean jartzen dituen arte. Eskura daudenean, arau sektorial horiek nahitaez erabili beharko dira IAK azterlanak egiteko, IAKASak dituzten sektoreetan.

Gida hau ez dago pentsatuta IAKen emaitzak enpresen artean alderatzeko. Espero da muga hori aurrerago gainditzea, IAKASak garatzen diren neurrian.

 basque ecodesign center

